

2023. aasta Tallinna 7. klasside õpilaste õpioskuste võistluse koolivooru VASTUSED

KÜSIMUS 1.

6,5 punkti

Tallinna esinduspargiks on Kadrioru park. Otsustage, kas väited pargi kohta on õiged või valed. Vale väite puhul muutke see õigeks.

a. KUMU kunstmuuseum asub Kadrioru pargis. Väide on **õige**

b. Kadrioru pargi osadeks on Luigetiik, Roosimägi ja Hiina aed. Väide on **vale**

Kadrioru pargi osadeks on Luigetiik, Roosimägi ja Jaapani aed.

c. Rahvapark on suurima pindalaga pargi osa. Väide on **vale**

Vabakujunduslik park on suurima pindalaga pargi osa.

d. Kadrioru Kunstmuuseumist läände liikudes jõuame Noorteparki. Väide on **vale**

Kadrioru Kunstmuuseumist ida suunas liikudes jõuame Noorteparki.

e. Luigetiik jääb Kadrioru Kunstmuuseumist edelasse. Väide on **õige**

Otsuse eest a`0,5 punkti, vale väite õigeks parandamine a`1 punkt

Allikas: Kadrioru Park <http://www.kadriorupark.ee/kulastajale> (1punkt)

KÜSIMUS 2.

7 punkti

Mis aastal algatati maailmakoristuspäev ehk World Clean Up Day?

2012. aastal

1 punkt

Mis on selle eesmärk?

Maailmakoristuse eesmärk on tõsta teadlikkust globaalsest prügi probleemist, tuua erinevad sektorid kokku ja algatada maailmakoristusega igas riigis süsteemsed muutused kestliku ühiskonna loomiseks.

1 punkt

Mitu % Eesti elanikkonnast peab olema kaasatud, et ühiskonnas tekiks kestlik muutus?

5 %

1 punkt

Eestis elab 2023. aasta 28. jaanuari seisuga 1 357 739 inimest. Mitu inimest peaks maailmakoristuspäevast osa võtma?

67 887 inimest

1 punkt

Millal toimub järgmine maailmakoristuspäev?

16. september 2023

1 punkt

Millele pöörab World Clean Up Day koos Tallinna linnaga 2023. aastal erilist tähelepanu?

Vastus: **Tähelepanu pööratakse Läänemere puhastamisele.**

1 punkt

Allikas: Tallinn Euroopa Roheline pealinn

<https://greentallinn.eu/flag-projects/world-clean-up-day-teeme-koos-laanemere-puhtamaks/> (1punkt)

KÜSIMUS 3.

8 punkti

3.1 Palun pange kirja, millist kuut linnaosa vääl läbib?

Põhja-Tallinn, Kesklinn, Kristiine, Mustamäe, Haabersti ja Nõmme.

Iga õige linnaosa eest a`0,5 punkti,

kokku 3 punkti

3.2. Milliste tänavatega alljärgnevast loetelust putukavääl lõikub? Tõmmake neile joon alla.

Sõle, Kopli, Järvevana tee, Paldiski mnt, Liivalaia, Akadeemia tee, Vaablase, Veskimetsa

Iga õige tänava eest a`1 punkt,

kokku 4 punkti

Allikas: nt <https://www.putukavail.ee/>

1 punkt

KÜSIMUS 4.

10 punkti

4.1. Lahenduskäik: Kaugus kaardil umbes 8,2 cm. *Mõõteviga +/- 0,2 cm. (1p)*

Tegelikkuses: $8,27700=63100 \text{ cm}=631 \text{ m } 600 \text{ m}$.

Õige arvutuskäik 1p + õige ümardamine 1p

Vastus: Harjumägi ja Tammsaare park asuvad teineteisest ligikaudu 600 m kaugusel.

4.2. Võimalik lahendus käik: Tammsaare park (ligikaudu trapets) jaotada üheks ristkülikuks ja kolmnurgaks (või kaheks kolmnurgaks). Tuleb leida vähemalt kolme külje pikkused.

Külgede pikkused tegelikkuses **(3p)**: ligikaudu 120 m; 120 m; 180 m (*ei pea olema ümardatud*).

Pargi mõõtmed võib leida ka mingi allika kaudu, mitte kaardilt mõõtes - kui mõõtmed on kirjas, siis saab 3p.

Ristküliku pindala 14 230 ruutmeetrit. **(1p)**

Kolmnurga pindala 3320 ruutmeetrit. **(1p)**

Pargi pindala kokku: $14230+3320=17\ 550$ ruutmeetrit 1,8 ha. **(1p)**

Pindala võib leida ka kasutades trapetsi või muu kujundi pindala valemit (kokku 3p - valem 1p + arvutuskäik 2p).

$1,8:320=0,0056250,6\%$ **(1p)**

Vastus: Tammsaare pargi pindala on umbes 0,6% kogu Tallinna parkide pindalast.

KÜSIMUS 5.

7 punkti

Pääsküla raba on tekkinud jääaja lõpul irdjääpangast ning sellest kujunenud liivikutetagusest järvest.

Alates 19. sajandist kaevati rabasse kuivenduskraave, et rajada heinamaid. Tänapäeval seal heina ei tehta ja ala on suures ulatuses metsadega kaetud. Ainult 10 % rabast on metsavaba.

Pääsküla raba on looduslikult mitmekesine- seal kasvab 300 liiki taimi ja võib kohata 140 liiki linde.

Raba lõunaosas on turbaväli, kus maksimaalselt võib turbakihi paksus olla 5 meetrit.

Matkajad võivad loodust imetleda 10 meetrisest vaatetornist.

Maastikulise mitmekesisuse ja suure liigirikkuse tõttu võeti 2013. aastal Pääsküla raba kaitse alla.

Iga õige arvu eest a`0,5 punkti, kokku 3,5 punkti

Soovitakse raba taastada. Plaan on kuivenduskraavid paisudega sulgeda, et raba- ja soolaigud saaks suurenema hakata. (2 punkti)

Allikas: Tallinn Euroopa roheline pealinn, <https://greentallinn.eu/flag-projects/maailma-pealinnas-unikaalne-raba-ootab-taastamist/>

Pääsküla raba, <https://citynature.eu/et/ala/paaskula-raba/?section=nature> **(1punkt)**

KÜSIMUS 6.

12 punkti

6.1. Kui suure summa peab Mart koguma? Selgitage välja tõukeratta hind?

119,95 €

1 punkt

6.2. Kui palju pudeleid peaks Mart taaraautomaati tagastama, et koguda tõukeratta ostmiseks vajalik summa?

1200 tk

1 punkt

6.3. Kui palju vajalikust summast teenib Mart jäätmete sorteerimise eest?

75 €

1 punkt

6.4. Kui palju panditaarat ta peaks koguma, et ratta jaoks vajalik summa juuniks kokku saada?

450 tk

1 punkt

6.5. Milliseid soovitusi annaksite Teie Mardile, et ratta jaoks vajalik summa ikkagi kokku saada?

Säästa iga kuu oma taskurahast, otsida väikseid tööpse, mida saab teha kooli kõrvalt, kogu mujalt ka pudeleid, teha kaaslastega õpilasfirmat jne

1 punkt

6.6. a) Tööampsud- Lühiajaline töötamine muu töö või tegevuse kõrvalt **1 punkt**

b) Renditöö- Töösuhe, kus on kolm osapoolt: töötaja, rendiettevõtte, kes vastutab kogu töösuhte eest ja kasutaja ettevõtte, kes tellib töö ja töötaja rendiettevõttelt. **1 punkt**

6.7. Kui suur on töötasu alammäär tunnis, mida tööandja peab Mardile maksma?

4,30 €/tunnis

1 punkt

6.8. Kui pikk tohib olla Mardi tööaeg kui ta tahab töötada koolitöö kõrvalt õhtupoolikul?

2 tundi

1 punkt

6.9. Sobiks, sest see on füüsiliselt kerge töö kultuuri valdkonnas, kuid ei sobi, sest alaealised tohivad töötada kuni kella 20-ni õhtul.

13–14-aastased ja koolis käivad 15–16-aastased tohivad teha töid, kus täidetavad tööülesanded on lihtsat laadi ega nõua suurt kehalist või vaimset pingutust.

13–14-aastane või vanem koolikohustuslik noor võib töötada kuni 2 tundi päevas ja 12 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul õppeveerandi kestel väljaspool kooliaega ning 7 tundi päevas ja 35 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul koolivaheajal.

2 punkti

Allikad: Sobivad allikad annavad kokku **1 punkti**

KÜSIMUS 7.

9 punkti

7.1. Selgita, mis on panditops?

Panditops toimib pandisüsteemi põhimõttel, kus tarbijale väljastatud nõule lisatakse tagatisraha. Nõusid tagastades saab ürituse külastaja pandiraha täies ulatuses tagasi. Eesti Pandipakend peseb kasutatud pandinõud puhtaks ja kasutab uuesti järgmistel kordadel.

2 punkti

7.2. Tähistaja ja selgita joonisel, kuidas ringleb raha ja panditopsid teenuste pakkujate ja laulupeoliste vahel.

Korrektset selgitatud joonis annab

3 punkti

7.3. Selgitage EPP Panditopsi lehelt välja, kui suur on panditasu ehk rent ühe joogitopsi, supikausi ja lusika eest.

Panditasu 10 senti joogitops, 20 senti supikauss või taldrik, 4 senti kahvel, nuga, lusikas

2 punkti

7.4. Kui palju läheks korraldajatele maksma „Panditopsi“ nõude kasutamine toitlustamiseks laulupeo viimasel kontserdipäeval?

18700 €

1 punkt

Allikad: Sobivad allikad annavad kokku **1 punkti**

KÜSIMUS 8.

10 punkti

8.1. Märkige Tallinna kesklinna kaardile õigesse kohta tingmargiga, kus asusid Ingeri bastion ja Rootsi bastion.

2 punkti



1 – Rootsi bastion

2 – Ingeri bastion

8.2. Selgitage bastioni tähendust.

Vastus peab sisaldama vähemalt: **muldkehandiga kaitseehitis**

1 punkt

8.3. Millise riigi koosseisu kuulus Tallinn, kui siia hakati ehitama bastione?

Venemaa

1 punkt

8.4. Mitu bastionit pidi algse planeeringu järgi kuuluma Tallinna kindlustuste võõndisse ja palju tegelikult jõuti valmis ehitada?

11 ja 3 NB! Punkti annab mõlema õige arvu nimetamine!

1 punkt

8.5. Millist otstarvet pidid valmis ehitatud bastionid hakkama täitma pärast Tallinna maakindlustuste nimekirjast kustutamist?

Vastus peab sisaldama vähemalt: **avalikud pargid**

1 punkt

8.6. Millist otstarvet pidid osa bastionikäikudest hakkama plaanide järgi täitma Eesti Vabariigi võimu ajal?

Vastus peab sisaldama vähemalt: **varjend**

1 punkt

8.8. Millisel otstarbel hakati osa bastionikäikudest kasutama Nõukogude okupatsiooni ajal?

Vastus peab sisaldama vähemalt: **varjend (tsiviilkaitse juhtimiskeskus)**

1 punkt

8.9. Nimetage kaks tuntud objekti, mida saame näha tänapäeval kunagisel Ingeri bastionil või selle ümbruses.

Vastus: **Mayeri trepp / Vabadussõja võidusammas (mälestusmärk) / Vabaduse väljak / Jaani kirik / Tallinna linnavalitsus j.t.**

2 punkti